

SPOMENIK HRVATSKIM BRANITELJIMA IZ DOMOVINSKOG RATA U DUGOJ RESI

Tekstualno obrazloženje natječajnog rješenja

Prostorni koncept

Skulptura kao produžetak javnog prostora

Memorijal je zamišljen kao produžetak javnog prostora, a ne kao izdvojeni objekt ili zatvoreni spomenik. Prostor se oblikuje kroz raspored kamenih blokova koji stvaraju okvir unutar kojeg se razvijaju različiti načini korištenja: prolazak, zadržavanje, susret, igra i kontemplacija.

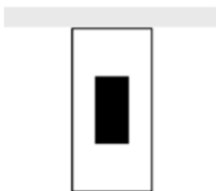
Ne težimo didaktičnom memorijalu koji unaprijed određuje jedno značenje, već prostoru koji se postupno otkriva kroz kretanje, istraživanje i osobno iskustvo. Posjetitelj ne promatra spomenik izvana, već ulazi u njega i postaje dio njegove prostorne strukture.

Prostor igre i istraživanja

Različite visine blokova stvaraju ambijent koji potiče kretanje, istraživanje i spontanu interakciju.

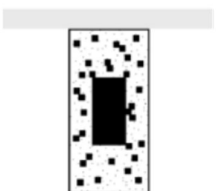
Prisutnost javnog života unutar prostora nije suprotnost memorijalu, već potvrda slobode i života koje su branitelji nastojali očuvati.

Prostor mira i kontemplacije

Središnji kameni parter djeluje kao mirno jezgro memorijala.

Unutar njega buka parka postupno se smanjuje, a prostor postaje mjesto zadržavanja, promatranja i sjećanja.

Poroznost granice

Memorijal nije zatvoren niti ograđen. Njegove granice ostaju otvorene i propusne, stvarajući prijelaz između svakodnevnog života parka i prostora kolektivnog pamćenja.

Simbolika

Koncept memorijala razvija se kroz nekoliko međusobno povezanih simboličkih slojeva.

Šahovnica kao prostorni princip

Raspored kamenih blokova djelomično proizlazi iz geometrije hrvatske šahovnice, jednog od najprepoznatljivijih nacionalnih simbola. Motiv nije prikazan doslovno, već preveden u prostornu organizaciju memorijala.

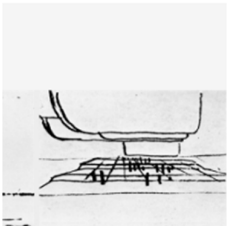
Na taj način nacionalni simbol postaje dio prostora i iskustva kretanja, a ne samo vizualni znak.

Kamen kao simbol postojanosti

Memorijal se sastoji od 42 vapnenačka bloka koji simbolički odgovaraju broju poginulih hrvatskih branitelja povezanih s obranom Duge Rese i dugoreškog kraja.

Grubo obrađeni vapnenac upućuje na težinu, trajnost i otpornost. Kao lokalni materijal povezan s krajolikom Mrežnice i šireg područja Karlovačke županije, kamen simbolizira povezanost branitelja sa zemljom koju su branili.

Središnji prostor kao simbol iscjeljenja

U središtu memorijala nalazi se otvoreni kameni parter koji djeluje kao prostor sabiranja i smirenja. Okružen imenima poginulih branitelja, središnji prostor simbolizira proces iscjeljenja zajednice nakon ratnog gubitka.

Umjesto monumentalnog središnjeg objekta, memorijal oblikuje prazninu — prostor koji ostaje otvoren životu, susretu i budućnosti.

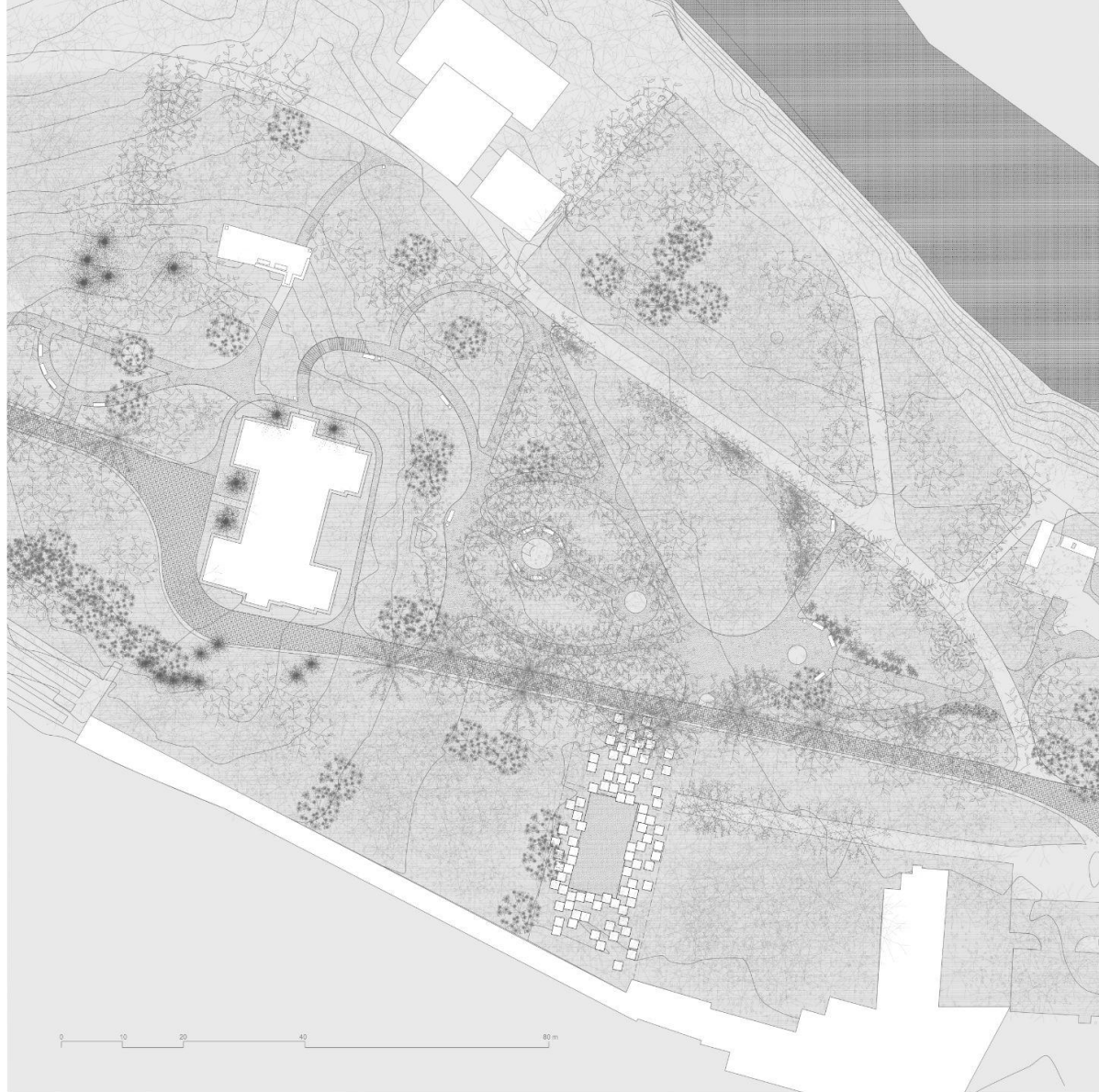
Atmosfera

Atmosfera memorijala temelji se na osjećaju izdvojenosti unutar javnog prostora. Raspored kamenih blokova stvara intimniji mikroambijent unutar parka, svojevrsni atrij otvoren prema nebu i vegetaciji.

Inspiracija djelomično proizlazi iz ideje *hortus conclusus* - vrta unutar vrta - (referenca - Zumthor, Serpentine Pavillion, 2011) Ondje je središnji vrt djelovao kao prostor izdvojen od gradske buke, mjesto promatranja, tišine i prisutnosti.

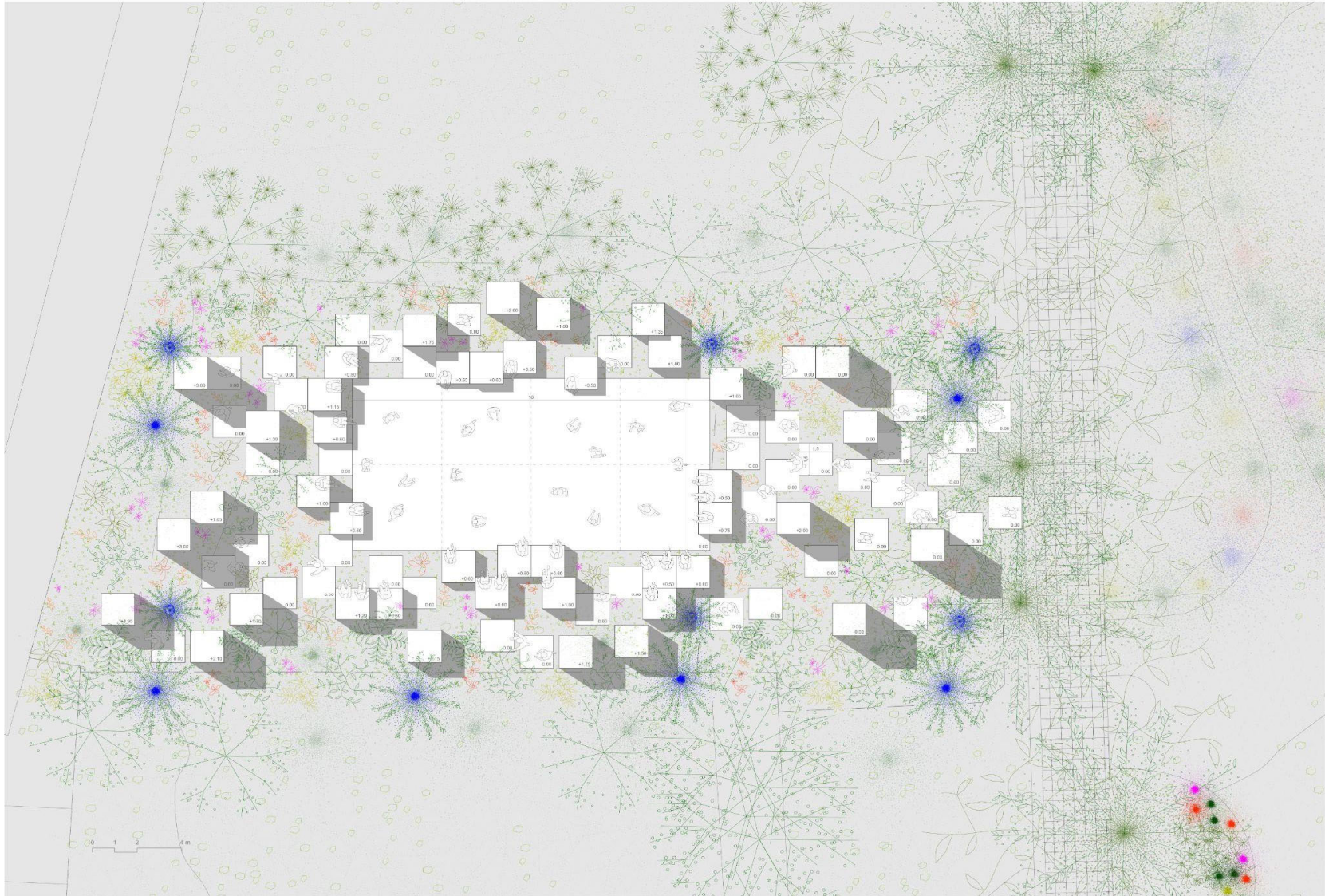
Slično tome, memorijal u Dugoj Resi ne gradi monumentalnost kroz visinu ili reprezentaciju, već kroz atmosferu. Kamen, šljunak, autohtona vegetacija i promjenjivost godišnjih doba stvaraju prostor u kojem se sjećanje ne nameće, nego postupno nastaje kroz boravak, kretanje i vrijeme.

Situacija šire zone

Situacija uže zone

Tlocrt

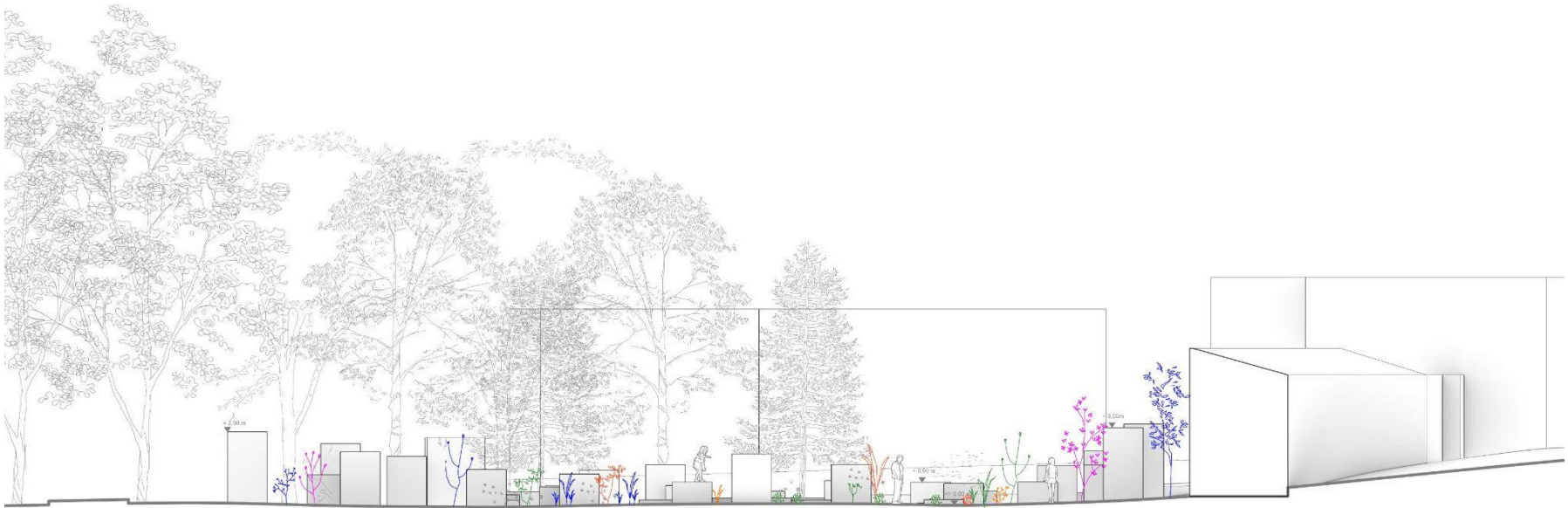
Sjeverno Pročelje

Južno Pročelje

Istočno Pročelje

Zapadno Pročelje

Opis materijala

Vapnenački blokovi

Memorijal se sastoji od vapnenačkih blokova standardnog tlocrta dimenzija 1,5 × 1,5 m i različitih visina. Blokovi su raspoređeni oko središnjeg prostora ispunjenog sitnim kamenom te istovremeno funkcioniraju kao skulpturalni elementi, mjesta zadržavanja i nositelji sjećanja.

Odabir vapnenca proizlazi iz njegove povezanosti s krajolikom karlovačkog i dugoreškog područja. Kao sedimentna stijena nastala dugotrajnim prirodnim procesima, vapnenac predstavlja trajnost, postojanost i vezu između čovjeka i zemlje. Njegova prisutnost u prostoru memorijala upućuje na ukorijenjenost branitelja u kraj koji su branili te na kontinuitet sjećanja koje ostaje trajno upisano u krajolik.

Za izvedbu memorijala predviđena je uporaba vapnenca iz kamenoloma Karlovačke županije ili šireg područja središnje Hrvatske. Odabir lokalno dostupnog kamena smanjuje transportne zahtjeve te dodatno naglašava povezanost memorijala s krajolikom, geologijom i graditeljskom tradicijom područja Duge Rese.

Obrada kamena

Blokovi su predviđeni kao grubo obrađeni vapnenački elementi s vidljivim tragovima obrade i prirodnom teksturom kamena. Takav pristup naglašava materijalnost, težinu i trajnost kamena te stvara suzdržan i dostojanstven memorijalni karakter.

Tipografija i uklesana imena

Na svakom bloku uklesano je ime jednog hrvatskog branitelja povezanog s obranom Duge Rese i dugoreškog kraja tijekom Domovinskog rata. Imena su smještena u gornjem lijevom kutu bloka. Kod viših blokova natpis se postavlja na visinu od približno 1,5 metara kako bi ostao čitljiv i dostupan posjetiteljima.

Sva uklesana imena orijentirana su prema središnjem prostoru memorijala. Na taj način svaki pojedini blok uspostavlja odnos prema zajedničkom središtu, dok se pojedinačna sjećanja povezuju u kolektivno pamćenje.

Parter i sitni kamen

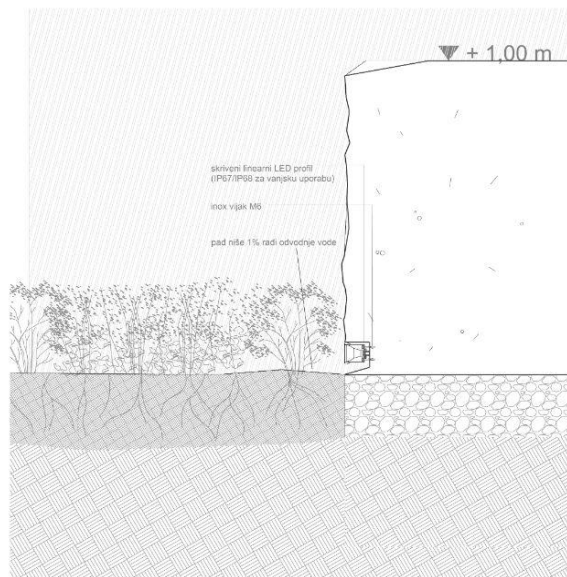
Središnji prostor memorijala izveden je od svijetlog sitnog kamenog agregata kompatibilnog s vapnencem. Predviđa se uporaba vapnenačkog drobljenca ili drugog lokalno dostupnog kamenog materijala slične boje i teksture, čime se osigurava jedinstvenost materijalnog izraza cijelog memorijala.

Svijetli kameni parter stvara kontrast zelenilu te omogućuje jednostavno održavanje i prirodnu drenažu oborinskih voda.

Prostor igre i sjećanja

Središnji kameni parter zamišljen je kao otvoreni prostor koji tijekom svakodnevnog života može služiti za dječju igru, susrete i boravak u parku. Okružen kamenim blokovima s imenima poginulih branitelja, prostor povezuje sjećanje na one koji su branili slobodu s generacijama koje tu slobodu danas žive.

Na taj način memorijal nije izdvojen od svakodnevnog života, već postaje dio njega - mjesto na kojem se sjećanje, zajednica i budućnost susreću u istom prostoru.

Opis rasvjete

Rasvjeta je izvedena kao skriveni linearni LED profil (IP67/IP68 za vanjsku uporabu) integriran u podnožje vapnenačkih blokova. Usmjerena prema tlu i kamenoj plohi, diskretno naglašava volumen i teksturu kamena te stvara dojam da blokovi izranjaju iz svjetlosti. Topla rasvjeta omogućuje sigurno korištenje prostora u večernjim satima, istovremeno stvarajući mirnu i dostojanstvenu atmosferu primjerenu memorijalnom prostoru.

Noční render

Opis hortikulturnog uređenja

Biljni odabir temelji se na autohtonim i udomaćenim vrstama karakterističnima za krajolik kontinentalne Hrvatske. Odabrane biljke otporne su na lokalne klimatske uvjete, zahtijevaju minimalno održavanje te svojim simboličkim značenjem nadopunjuju memorijalni karakter prostora. Sadnja je predviđena u manjim skupinama između kamenih blokova, gdje će biljke s vremenom stvarati prirodne biljne zajednice i postupno utkati memorijal u živi krajolik Duge Rese.

<i>Biljka</i>	<i>Fotografija</i>	<i>Opis</i>
<i>Iris croatica</i> (Hrvatska perunika)		<p>Otporna višegodišnja biljka porijeklom iz Hrvatske, prepoznatljiva po dubokim ljubičastim cvjetovima. Raste nisko uz tlo i zimu preživljava zahvaljujući podzemnim rizomima.</p> <p>Perunika se smatra jednim od najprepoznatljivijih neslužbenih cvjetnih simbola Hrvatske. Njezina ljubičasta boja priziva dostojanstvo, žalovanje i žrtvu.</p>
<i>Sesleria autumnalis</i> (Jesenska šašika)		<p>Niska višegodišnja trava koja prirodno raste na suhim travnjacima i kamenitim područjima Hrvatske. Izrazito je otporna na sušu, hladnoću i siromašna tla te zahtijeva vrlo malo održavanja.</p> <p>Jesenska šašika simbolizira postojanost, otpornost i trajanje kroz vrijeme. Njezine nježne vlati koje se pomiču na vjetru unose osjećaj života i kontinuiteta, podsjećajući na trajnost sjećanja i povezanost s hrvatskim krajolikom.</p>
<i>Achillea millefolium</i> (Stolisnik)		<p>Otporna višegodišnja livadna biljka sitnih bijelih cvjetova, česta u kontinentalnoj Hrvatskoj. Poznata je po ljekovitim svojstvima i velikoj otpornosti na hladnoću.</p> <p>Stolisnik tradicionalno simbolizira zacjeljivanje rana i izdržljivost.</p>

Thymus serpyllum (Majčina dušica)

Niska aromatična biljka koja raste na kamenitim livadama i brežuljcima. Otporna je na siromašno tlo, sušu i zimu.

Naziv biljke priziva toplinu doma i majčinsku brigu.

Salvia pratensis (Kadulja)

Mirisna višegodišnja biljka ljubičastih cvjetova, česta na livadama i sunčanim padinama. Poznata je po ljekovitosti i otpornosti.

Kadulja simbolizira mudrost, zaštitu i povezanost s precima. Miris aromatičnih biljaka se povezuje s domovinom, tradicionalnim načinom života i osjećajem pripadnosti hrvatskom krajoliku.

Bellis perennis (Tratinčica)

Mala višegodišnja biljka bijelih cvjetova koja raste na livadama i travnjacima. Vrlo je otporna na snijeg i hladnoću.

Tratinčica simbolizira nevinost, djetinjstvo i svakodnevni život prije rata. Njezino ponovno cvjetanje svakog proljeća evocira obnovu života nakon razaranja i trajanje običnih ljudi kroz povijesne tragedije.

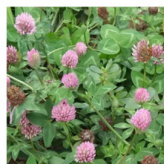
Hypericum perforatum (Gospina trava)

Ljekovita višegodišnja biljka žutih cvjetova koja uspijeva na sunčanim livadama i rubovima šuma. Vrlo je otporna na zimu.

Tradicionalno se smatra biljkom zaštite od tame i zla.

Trifolium pratense (Djetelina)

Otporna livadna biljka česta u kontinentalnoj Hrvatskoj, poznata po svojoj sposobnosti obnavljanja i širenja.

Djetelina simbolizira zajedništvo, rad i povezanost s hrvatskim selom. Nakon Domovinskog rata napuštena i ponovno obrađena polja djeteline postala su simbol povratka, obnove i opstanka naroda na vlastitoj zemlji.

Pulmonaria officinalis
(Plućnjak)

Šumska višegodišnja biljka pjegavih listova i ružičasto-ljubičastih cvjetova. Poznata je po ljekovitim svojstvima.

Plućnjak simbolizira iscjeljenje, preživljavanje i snagu nakon patnje.

Prunella vulgaris (Ranjenik)

Niska ljekovita biljka ljubičastih cvjetova, vrlo otporna i rasprostranjena po livadama.

Narodni naziv „ranjenik” snažno evocira ratnu simboliku. Biljka predstavlja zacjeljivanje rana, tihu izdržljivost i preživljavanje.

Myosotis sylvatica
(Nezaboravak)

Sitni plavi cvijet koji raste uz livade i rubove šuma. Dobro podnosi hladnoću i vraća se svake godine.

Sam naziv biljke povezan je sa sjećanjem. Nezaboravak simbolizira poginule branitelje, nestale osobe i trajnu obvezu kolektivnog pamćenja Domovinskog rata.

Origanum vulgare (Vrisak)

Aromatična višegodišnja biljka snažnog mirisa koja raste na suhim livadama i kamenjarima te lako podnosi zimu.

Vrisak simbolizira miris domovine, toplinu doma i povezanost s hrvatskim krajolikom.

Render iz ptičje perspektive

Procjena ukupnih troškova

<i>Rad</i>	<i>Postotak</i>	<i>Cijena</i>
<i>Izrada potrebne dokumentacije</i>	5 %	5.000 €
<i>Kamenorezački radovi</i>	25 %	25.000 €
<i>Kiparski radovi</i>	10 %	10.000 €
<i>Građevinski radovi</i>	23 %	23.000 €
<i>Hortikulturalni radovi</i>	17 %	17.000 €
<i>Uređenje partera i šljunka</i>	15 %	15.000 €
<i>Ostalo i nepredviđeni troškovi</i>	5 %	5.000 €
<i>Ukupno</i>	100 %	100.000 €

Popis svih priloga natječajnog rada

- *situacija šire zone obuhvata natječaja s rješenjem pješačkog prometa te uređenjem javnih površina i okoliša u mjerilu 1:500*
- *uža situacija zone spomenika s prikazom idejnoga likovnog, urbanističko-arhitektonskog i krajobraznog rješenja u mjerilu 1:200*
- *tlocrt natječajnog rješenja u mjerilu 1:100*
- *istočni, zapadni, južni i sjeverni pogled natječajnog rješenja u mjerilu 1:100*
- *karakteristični presjek spomenika u mjerilu 1:50 s naglaskom na prikaz i pojašnjenje osnovnih elemenata konstrukcije spomenika*
- *detalji konstrukcije i opisi konstruktivnih elemenata u mjerilu 1:10*
- *prikaz spomenika danju na definiranoj fotografiji*
- *prikaz spomenika noću na definiranoj fotografiji*
- *maketa u mjerilu 1:100*